

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/106/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5813204975
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Hartelová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5813204975.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a členov senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a JUDr. Jozefa Turzu, v právnom spore žalobkyne: Slovenská republika, za ktorú koná Okresný úrad Žilina, so sídlom Vysokoškolákov 8556/33B, 010 01 Žilina, proti žalovanej: A. B., C. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. XX, XXX XX D., zastúpenej právnym zástupcom Mgr. Gabrielom Vonsom, advokátom so sídlom Komenského 497, 029 01 Námestovo, IČO: 37 975 218, o vydanie dedičstva, o odvolaniach žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 3C/52/2013-352 zo dňa 25. marca 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku I., v časti výroku II. o zamietnutí žaloby žalobcu čo do vydania finančnej sumy vo výške 6.916,09 eur a vo výroku III. o trovách konania potvrdzuje.

Vo zvyšnej časti zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Námestovo (ďalej „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 3C/52/2013-352 zo dňa 25. 03. 2021 uložil žalovanej povinnosť vydať žalobcovi veci pochádzajúce z dedičstva po poručiťke E. B., C. D., nar. XX. XX. XXXX, zomrelej XX. XX. XXXX, prejednaného Okresným súdom Námestovo pod spis. zn. 2D 248/2009, a to finančnú sumu v hodnote 54.231,67 eur; cenné papiere - akcie emitenta PRO POPULO PP a. s., Nám. Sv. Egídia 78, Poprad, IČO: 0017084725, ISIN: F., registračné číslo emitenta: XXXXXXXX, číslo účtu majiteľa XXXXXXXXXXXXX, počet CP 20 ks, vedené v Centrálnom depozitári cenných papierov SR, a. s., ul. 29. augusta 1/A, Bratislava 1 a nehnuteľnosti špecifikované vo výroku I. rozhodnutia. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.) a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal (výrok III.).

2. V odôvodnení konštatoval, že žalobca sa žalobou doručanou okresnému súdu dňa 10. 07. 2013, v znení zmien a doplnkov, domáhal voči žalovanej vydania vecí pochádzajúcich z dedičstva po poručiťke E. B., C. D., nar. XX. XX. XXXX, prejednaného Okresným súdom Námestovo pod spis. zn. 2D 248/2009, a to finančnej sumy 70.774,- eur; cenných papierov - akcií emitenta PRO POPULO PP a. s., so sídlom v Poprade, IČO: 0017084725, ISIN: F., registračné číslo emitenta: XXXXXXXX, číslo účtu majiteľa XXXXXXXXXXXXX, počet CP 20 ks, vedených v Centrálnom depozitári cenných papierov SR, a. s., so sídlom v Bratislave; zariadenia rodinného domu súp. č. XX v k. ú. D. a nehnuteľností špecifikovaných v žalobe a jej následných zmenách, pripustených okresným súdom. Vydania dedičstva po E. B. sa domáhal z dôvodu, že po jej smrti nadobudla všetok majetok žalovaná ako dedička po poručiťke v III. dedičskej skupine, napriek tomu že s poručiťkou nežila v spoločnej domácnosti po dobu jedného roka pred jej smrťou. Nakoľko poručiťka zomrela bez zanechania závetu a ako bezdetná, majetok poručiťky by prešiel ako odúmrt' do vlastníctva Slovenskej republiky.

3. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť. Namietala aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, dôvodiac, že v časti týkajúcej sa vydania nehnuteľností tvoriacich poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond žalobca nie je aktívne vecne legitímovaný, nakoľko by v konaní mali vystupovať iní správcovia majetku, a to Slovenský pozemkový fond a Lesy SR. Namietala tiež nevykonateľnosť a neurčitosť žalobného petitu, keď vo vzťahu k vydaniu cenných papierov by mal žalobný petit znieť na určenie, že žalobca je vlastníkom týchto vecí. Pokiaľ ide o vydanie zariadenia rodinného domu, zo žaloby nie je zjavné o aké hnutelné veci ide. Ohľadne uplatnenej sumy 70.704,- eur namietala započítanie hodnoty cenných papierov pod položkou č. 11 a 13 osvedčenia o dedičstve v celkovej výške 7.176,09 eur, keď žalovaná zdedila cenné papiere a nie finančnú hotovosť, pričom v prípade úspechu žalobcu by tieto vydala. Pokiaľ ide o finančný zostatok na vkladnej knižke číslo XXXXXXXXXXX/XXXX vedený v F., G., ku dňu smrti poručiťky vo výške 9.810,32 eur, uvedené finančné prostriedky nikdy neboli v jej dispozícii a tieto vybrala A. B.. Žalovaná si zároveň uplatňovala právo na náhradu nákladov podľa § 485 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré na majetok z dedičstva vynaložila, a to v podobe výmeny strechy, vrátane strešnej konštrukcie, okien, nákladov na vyhotovenie náhrobných kameňov, náhradu poplatkov za vedenie cenných papierov a náhradu miestnych daní za zdedené nehnuteľnosti.

4. Súd vo veci rozhodol aplikujúc ust. § 460, § 461 ods. 1, 2, § 462, § 475 ods. 1, § 485 ods. 1, 2, § 487 Občianskeho zákonníka.

5. Konštatoval, že v prejednávanom spore žalobca podanú žalobu špecifikoval ako návrh podľa § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda ako dedičskú žalobu o vydanie dedičstva od nepravého dediča, založenú na tom skutkovom základe, že dňa XX. XX. XXXX zomrela poručiťka E. B., C. D., nar. XX. XX. XXXX, naposledy bytom D. XX, pričom žalovaná sa podľa osvedčenia o dedičstve sp. zn. 2D 248/2009, Dnot 197/2009 právoplatného dňa 02. 08. 2010, stala nadobúdateľom majetku po poručiťke ako dedička v III. dedičskej skupine. Po právoplatnosti osvedčenia o dedičstve však bola žalovaná právoplatne uznaná za vinnú zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona rozsudkom Okresného súdu Námestovo č. k. 4T/86/2012-384 zo dňa 31. 01. 2013, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žilina č. k. 2To/107/2014-466 zo dňa 08. 04. 2015, právoplatným dňa 08. 04. 2015, z dôvodu, že dňa 12. 01. 2010, v rámci predbežného vyšetrenia v dedičskom konaní po nebohej E. B., zomrelej 23. 11. 2009, vedenom Okresným súdom Námestovo pod. sp. zn. 2D 248/2009, predložila notárovi - súdnemu komisárovi D. G. H. potvrdenie Obce D. o tom, že poručiťka žila v spoločnej domácnosti s obvinenou a jej rodinnými príslušníkmi najmenej po dobu jedného roka, hoci si bola vedomá, že uvedené nie je pravda a s menovanou žila pred jej smrťou v spoločnej domácnosti len štyri mesiace. Následne bola na základe uvedeného potvrdenia pojatá do konania spolu s rodinnými príslušníkmi ako dedičia podľa § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka a osvedčením o dedičstve Okresného súdu Námestovo zo dňa 02. 08. 2010, sp. zn. 2D 248/2009 bolo A. B. potvrdené nadobudnutie všetkého majetku poručiťky v čistej hodnote 101.930,57 eur, hoci poručiťka umrela bez zanechania závetu a bez zákonných dedičov, čiže jej majetok mal podľa § 462 Občianskeho zákonníka pripadnúť štátu.

6. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobcovi svedčí právny dôvod dedenia v zmysle § 462 Občianskeho zákonníka, a teda že majetok poručiťky E. B., zomr. XX. XX. XXXX, pripadol Slovenskej republike ako odúmrt'. Z konania vedeného na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 4T/86/2012 mal preukázané, že žalovaná s poručiťkou E. B. žila v spoločnej domácnosti pred jej smrťou len po dobu štyroch mesiacov, nie jedného roka, a teda na strane žalovanej nebola splnená zákonná podmienka dedenia v zmysle § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nakoľko žalovaná žalobcovi dedičstvo nevydala, je žaloba žalobcu podľa § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka dôvodná.

7. Vychádzajúc z ust. § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, 5 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu (ďalej len „zákon č. 278/1993 Z. z.“) súd nepovažoval námietku žalovanej o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu za dôvodnú. Konštatoval, že označenie správneho štátneho orgánu, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou legitímácie štátu v konaní. Keďže smrťou poručiťky postupom podľa § 462 Občianskeho zákonníka majetok, ktorý bol predmetom dedičstva po poručiťke, pripadol štátu ako odúmrt', s poukazom na ust. § 5 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z. z. spravuje tento majetok štátu dočasný správca, ktorým je práve okresný (predtým obvodný) úrad, v ktorého územnom obvode sa majetok nachádza, ktorý ho následne po skončení tohto konania odovzdá do správy správcovi podľa osobitného predpisu. Súd tak mal za to, že žalobca bol označený správne a má právo v tomto konaní konať v rozsahu celého žalobného petitu.

8. Súd sa nestotožnil ani s námietkou žalovanej ohľadne nevykonateľnosti a neurčitosti žalobného petitu v časti týkajúcej sa vydania cenných papierov a nehnuteľností, nakoľko tieto boli v žalobnom petite riadne identifikované v zmysle zákonných požiadaviek, pričom formulácia žalobného petitu v tomto prípade vyplýva z ust. § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

9. Súd žalobkyni priznal časť uplatnenej sumy vo výške 54.231,67 eur, ako aj nárok na vydanie nehnuteľností a cenných papierov špecifikovaných vo výroku I. rozsudku, vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

10. Pokiaľ ide o rozsah požadovanej finančnej sumy, konštatoval, že žalobca sa podanou žalobou domáhal pôvodne zaplata sumy 70.449,89 eur predstavujúcej rozdiel čistej hodnoty dedičstva a hodnoty vecí, vo vzťahu, ku ktorým sa domáhal vydania a trov notára. Nakoľko v priebehu konania došlo zo strany žalovanej k prevodu časti parciel KN-E parc. č. 3560/1, 3590/9, 3572 a 3553, ktoré boli predmetom dedenia po poručiteľke E. B., žalobca sa následne domáhal vydania aj finančnej náhrady za prevezené nehnuteľnosti v sume 324,11 eur.

11. Súd žalobcovi zo žalovanej sumy nepriznal sumu 4.497,65 eur ako hodnotu cenného papiera – podielového listu Asset Management SLSP, a. s. správ. spol., a. s., SPORO Eurový peňažný fond, o. p. f. č. D 007152 a 2.418,44 eur ako hodnotu cenného papiera - podielového listu Asset Management SLSP, a. s. správ. spol., a. s., SPORO Eurový peňažný fond, o. p. f. č. B 081187, keď Občiansky zákonník v ust. § 458 ods. 1 uprednostňuje naturálnu reštitúciu. Pokiaľ teda žalobkyňa žiadala namiesto vydania cenných papierov pod pol. 12. a 13. osvedčenia o dedičstve sumu predstavujúcu ich hodnotu z dôvodu pochybností o ich existencii a súčasnej hodnote, mala požadovať aj vydanie eventuálneho petitu a žiadať o vydanie cenných papierov ako sú špecifikované v osvedčení o dedičstve pod pol. č. 12. a 13., čo však neurobila a trvala na vydaní finančnej hotovosti. Súd konštatoval, že ak aj ohľadne existencie cenných papierov medzi stranami existuje spor o ich existencii, pričom žalobca vydanie eventuálneho petitu v prípade ich existencie vôbec nenavrhol a trval na vyplatení finančnej čiastky, nemohol mu súd s poukazom na ust. § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka v rámci výroku rozsudku pri vyššie formulovanom žalobnom petite finančnú hodnotu cenných papierov spolu vo výške 6.916,09 eur priznať.

12. Žalobu žalobcu súd zamietol aj v časti uplatňovanej sumy 9.626,24 eur predstavujúcej zostatok na vkladnej knižke č. XXXXXXXXXXX/XXXX, a to pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie žalovanej, nakoľko v konaní bolo preukázané, že túto sumu po smrti poručiteľky z uvedenej vkladnej knižky ako spoludisponujúca osoba vybrala pani B..

13. Súd zamietol žalobu aj v časti vydania zariadenia rodinného domu s. č. XX v k. ú. D., keď žalobkyňou formulovaný žalobný petít nebol vykonateľný, nakoľko z neho nevyplývala konkretizácia hnutelných vecí, ktoré by mali byť súčasťou zariadenia rodinného domu.

14. Pokiaľ si žalovaná v konaní uplatňovala náhradu nákladov podľa § 485 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré na majetok z dedičstva vynaložila, žalovaná ohľadne svojich tvrdení neunesla dôkazné bremeno, keď výšku týchto nákladov ani nešpecifikovala, z ktorého dôvodu sa súd týmito nemohol zaoberať, a preto jej ich nepriznal.

15. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) a žalobcovi, ktorý bol, vzhľadom na rozsah priznaného a zamietnutého žalobného petitu úspešnejšou stranou konania, a teda by mu patril nárok na náhradu trov konania, nárok na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko tento výslovne uviedol, že si trovy konania voči žalovanej neuplatňuje.

16. Proti tomuto rozsudku podal žalobca z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) C. s. p. odvolanie, ktorým sa domáhal jeho zmeny spočívajúcej v uložení povinnosti žalovanej vydať mu sumu 61.147,76 eur, vo zvyšku žiadal rozsudok okresného súdu potvrdiť.

17. Žalobca nesúhlasil so zamietnutím žaloby v časti sumy 6.916,09 eur z dôvodu, že bola navrhovaná finančná suma miesto vydania podielových listov.

18. S poukazom na ust. § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka uviedol, že žalovaná nadobudla osvedčením o dedičstve v roku 2010 do vlastníctva podielové listy SPORO Eurový peňažný fond o. p. f. A. M. F. F., G.. Vysoko likvidné cenné papiere bolo možné v čase vydania osvedčenia o dedičstve vyplatiť pri predložení v sporiteľni. Nevzťahuje sa však na ne zákon o ochrane vkladov a ich hodnota časom môže výrazne klesnúť.

19. Okrem skutočnosti, že žalovaná mala možnosť výberu peňažných prostriedkov z podielových listov, je s podielovými listami spojené veľmi vysoké nebezpečenstvo straty hodnoty v čase, preto nežiadal vydať podielové listy, ale priamo finančnú sumu, na akú boli ohodnotené v čase vydania osvedčenia o dedičstve. Na internete navyše zistil, že podielové fondy s takýmto názvom už nie sú v ponuke F. F.. Aj keby však fondy zrušené neboli, vzhľadom na riziká by žiadal vydať finančnú sumu.

20. V ďalšom uviedol, že nakoľko podielové listy sú najčastejší investičný finančný produkt bánk, ktorý vlastnila alebo vlastní veľká skupina obyvateľstva, považoval uvedené skutočnosti za všeobecne známe, preto ich v konaní už osobitne nezdôrazňoval. Poukázal tiež na podanie žaloby v roku 2013 a skutočnosť, že napriek žiadosti o informáciu o výbere finančných prostriedkov z vkladných knižiek, táto nebola

sporiteľňou poskytnutá, pretože banky uchovávajú doklady najviac 5 rokov od uskutočnenia finančnej operácie.

21. Odvolanie proti rozsudku okresného súdu, čo do výroku I., z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) C. s. p. podala aj žalovaná, ktorá sa domáhala jeho zrušenia a rozhodnutia odvolacím súdom.

22. Uviedla, že už v priebehu konania namietala nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Poukázala na obsah pripojeného trestného spisu vedeného na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 4T/86/2012, kde už v priebehu tohto trestného konania boli k jednotlivým druhom nehnuteľností vypočítaní ich správcovia ako poškodení, napr. osoba konajúca za Slovenský pozemkový fond. S poukazom na ust. § 17 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku a § 50 ods. 3 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch žalobca, podľa žalovanej, minimálne v časti o vydanie nehnuteľností tvoriacich poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond nie je aktívne vecne legitímovaný, a v konaní mali ako žalobcovia popri žalobcovi vystupovať aj iní správcovia majetku.

23. Namietala tiež nevykonateľnosť a neurčitosť žalobcom formulovaného petitu na vydanie vecí z dedičstva. Vo vzťahu k cenným papierom evidovaným v Registri cenných papierov a nehnuteľnostiam samotná povinnosť na ich vydanie nespôsobuje zmenu vlastníka vecí. S poukazom na ust. § 4 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) rozsudkom s petitom formulovaným na vydanie nehnuteľností nedochádza k vzniku, zmene ani zániku práva k žalovaným nehnuteľnostiam. Takýto rozsudok nespĺňa ani evidenčné funkcie, ktoré nemajú vplyv na vznik, zmenu ani zánik práv k nehnuteľnostiam.

24. Vo vzťahu k výroku rozsudku, ktorým bola zaviazaná na vydanie finančnej sumy 54.231,67 eur by tento druh výroku mohol obstáť jedine v prípade, ak by sa jednalo o vec individuálne určenú, avšak nie pri veci druhovej, kedy by výrok rozsudku mal správne zniesť na zaplatenie sumy a nie na jej vydanie.

25. V závere žalovaná z opatrnosti vzniesla námietku premlčania nároku žalobcu.

26. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu žalovaná uviedla, že v konaní síce opakovane žiadala F. F., G., o potvrdenie k účtom, nikdy však nie k cenným papierom. Cenné papiere sú podľa jej názoru evidované aj v Centrálnom depozitári cenných papierov Slovenskej republiky v Bratislave, žalobca však v priebehu konania nežiadal vykonať akýkoľvek dôkaz, z ktorého by vyplývalo, či je (alebo v minulosti bola) v Centrálnom depozitári cenných papierov evidovaná ako vlastníčka cenných papierov pod pol. č. 12 a 13. osvedčenia, ale priamo žiadal vydanie finančnej sumy zodpovedajúcej hodnote cenných papierov uvedenej v osvedčení, pretože sa obával poklesu ich hodnoty v čase. Súčasne ale žalobca pri položke 11. osvedčenia – cenné papiere emitenta PRO POPULLO PP, a. s., Poprad, žiadal priamo vydanie týchto cenných papierov, teda zvolil opačný postup ako pri položke č. 12 a 13 osvedčenia.

27. S poukazom na ust. § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka a prednosť naturálnej reštitúcie uviedla, že ak žalobca mal pochybnosti o tom, či je vlastníčkou cenných papierov, mohol túto skutočnosť namietat už počas konania a primerane povahe veci navrhnúť napr. alternatívny žalobný návrh, čo však neurobil.

28. Argumenty žalobcu uvedené v odvolaní považovala za účelové. Nie je zákonnou možnosťou žalobcu určiť si spôsob a formu vydania bezdôvodného obohatenia, pretože tento vyplýva priamo zo zákona.

29. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu a vyjadreniu žalovanej uviedol, že už dňa 10. 03. 2015 pred okresným súdom uviedol, že zákon č. 324/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, účinný od 01. 12. 2014, ustanovil, že za štát koná v konaní o dedičstve výlučne okresný úrad v sídle kraja, takže je nepochybné, že Okresný úrad Žilina je aktívne legitímovaný na podanie žaloby na vydanie dedičstva.

30. Pokiaľ ide o žalobný petit, pri jeho formulovaní použil legálny termín „vydanie vecí z dedičstva“, ktorý sa priamo používa v § 485 Občianskeho zákonníka pri ochrane oprávneného dediča, ale aj napr. pri vydaní bezdôvodného obohatenia.

31. K podielovým listom uviedol, že tieto sú vysoko likvidné cenné papiere, ktoré považuje za ekvivalentné s peňažnou hotovosťou, podobne ako finančné prostriedky na vkladných knižkách. Cenné papiere nemajú cenu samé osebe, ale predstavujú právo na výplatu finančnej hotovosti. Je preto pochybné, či priame žiadanie hotovosti, namiesto vydania podielových listov, treba chápať ako poskytnutie peňažnej náhrady za vec. Pri určení finančnej hotovosti vychádzal z ceny podielových listov uvedenej v osvedčení o dedičstve, vzhľadom k tomu, že nechce znášať riziko spojené s poklesom ich hodnoty, prípadne s výberom peňazí žalovanou v priebehu súdneho sporu. Na druhej strane sa týmto postupom vzdal nároku na prípadné výnosy z podielových listov, ktoré pripadnú žalovanej.

32. Žalobca zároveň žiadal, aby súd z dôvodov hodných osobitného zreteľa nepriznal žalovanej náhradu trov konania.

33. Ďalšie vyjadrenia neboli stranami konania v priebehu odvolacieho konania produkované.

34. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolania strán konania boli podané včas, oprávnenou stranou konania (§ 362, § 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 379 C. s. p.), a tento v odvolaniach napadnutých častiach podľa § 387 ods. 1 C. s. p. ako vecne správny potvrdil.

35. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, odvolaní žalobcu a žalovanej a obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu zodpovedajúcom kontradiktórnemu konaniu, z vykonaného dokazovania správne zistil skutkový stav veci, ktorý následne i správne právne posúdil (v rozsahu vymedzenom odvolaniami strán konania). Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spĺňa zákonné kritériá odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 C. s. p., súd prvej inštancie v písomnom vyhotovení rozhodnutia dal relevantné odpovede na podstatné otázky, z ktorých svoje skutkové a právne závery vyvodil, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sú zrejme úvahy vedúce k vydaniu napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd, stotožniac sa so závermi súdu prvej inštancie, vyhodnotil odvolania žalobcu a žalovanej ako nedôvodné, keď títo v odvolaniach neuviedli žiadne skutočnosti, s ktorými by sa nebol vysporiadal už súd prvej inštancie a ktoré by boli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

36. Žalobca sa podanou žalobou domáha vydania dedičstva v zmysle § 485 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie žalobe žalobcu vyhovel čiastočne, vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Čo do výroku, ktorým súd žalobe vyhovel (výrok I.) podala odvolanie žalovaná, čo do výroku, ktorým súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.), podal odvolanie žalobca, avšak len čo do zamietnutia žaloby v časti vydania sumy 6.916,09 eur.

37. Žalovaná v odvolaní namietala nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, dôvodiac, že Okresný úrad Žilina nie je oprávnený konať v mene žalobcu - Slovenskej republiky vo vzťahu k vydaniu nehnuteľností, ktoré tvoria poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalovaná namietala už v konaní pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s uvedenou námietkou žalovanej vysporiadal v bodoch 20., 21. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že označenie štátneho orgánu, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou vecnej legitímácie štátu v konaní, preto námietka nedostatku aktívnej vecnej legitímácie vznesená žalovanou nie je dôvodná. Odvolací súd za logický a správny považuje aj záver súdu prvej inštancie, že orgán oprávnený konať za žalobcu je označený správne, a to s poukazom na ust. § 5 ods. 1, 5 zákona č. 278/1993 Z. z. I keď v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 278/1993 Z. z. dočasný správca (okresný úrad v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa taký majetok štátu nachádza) koná za štát v konaní o dedičstve, vzhľadom na to, že predmetom konania je vydanie dedičstva, ktoré do vlastníctva štátu malo prejsť podľa § 462 Občianskeho zákonníka, ktorého vydania sa domáha oprávnený „dedič“ (§ 487 Občianskeho zákonníka), možno aj v tomto konaní akceptovať ako orgán oprávnený konať v mene žalobcu okresný úrad v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa taký majetok štátu nachádza, ako dočasného správu majetku štátu, ktorý prešiel do vlastníctva štátu titulom odúmrtie. Odvolací súd v ďalšom odkazuje na body 20., 21. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie.

38. Ako nedôvodnú odvolací súd vyhodnotil aj námietku žalovanej o neurčitosti a nevykonateľnosti žalobcom formulovaného žalobného petitu znejúceho na „vydanie“ predmetu dedičstva. Aj s uvedenou námietkou sa vysporiadal už súd prvej inštancie v bode 22. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd uvádza, že v prípade žaloby podľa § 485 Občianskeho zákonníka ide o špeciálnu úpravu, ktorá sa líši od všeobecnej ochrany vlastníctva (najmä tým, že toto právo sa premlčuje). Žalobu na ochranu oprávneného dediča v zmysle § 485 Občianskeho zákonníka možno uplatniť ako žalobu o uloženie povinnosti „vydať konkrétne majetkové hodnoty“ oprávnenému dedičovi, aj ako žalobou o „určenie vlastníctva“ k nehnuteľným veciam. Pri uplatnení nároku vyplývajúceho z ust. § 485 Občianskeho zákonníka je spôsobilým predmetom konania povinnosť na vydanie dedičstva, t. j. aj

nehnutelností, práv a iných majetkových hodnôt tvoriacich predmet dedičstva. Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že ide o bežnú žalobu prejednanú súdmi s akceptovaním petitu znejúceho na vydanie dedičstva, a to aj nehnuteľností či finančnej sumy (napr. rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Co/54/2015 zo dňa 18. 09. 2019, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/101/2013 zo dňa 09. 09. 2014, Okresného súdu Žilina sp. zn. 40C/34/2014 zo dňa 03. 07. 2015, Okresného súdu Nitra sp. zn. 14C/290/2016 zo dňa 09. 02. 2018 a ďalšie).

39. Pokiaľ ide o námietku premlčania vznesenú žalovanou, túto odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú, keď osvedčenie o dedičstve vydané Mgr. Andrejom Lonekom, notárom so sídlom v Námestove sp. zn. 2D/248/2009, Dnot 197/2009 zo dňa 02. 08. 2010, na základe ktorého dedičstvo po poručiteľke E. B. nadobudla žalovaná, nadobudlo právoplatnosť dňa 02. 08. 2010, od ktorého dátumu v zmysle § 105 Občianskeho zákonníka začala plynúť trojročná premlčacia lehota (§ 101 Občianskeho zákonníka) a žaloba žalobcu bola doručená Okresnému súdu Námestovo dňa 10. 07. 2013, t. j. v trojročnej premlčacej lehote (ktorej koniec by pripadol na 02. 08. 2013). Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že aj v prípade, ak by bol nárok žalobcu premlčaný, v prípade vznesenej námietky premlčania by išlo o neprípustnú novotu v odvolacom konaní (§ 366 C. s. p.), keďže žalovanej nič nebránilo vzniesť námietku premlčania už v konaní pred súdom prvej inštancie.

40. Ako nedôvodné odvolací súd vyhodnotil aj odvolanie žalobcu čo do zamietnutia žaloby v časti vydania sumy 6.916,09 eur, predstavujúcej hodnotu podielových listov Asset Management SLSP, a. s., správ. spol., a. s., SPORO Eurový peňažný fond, o. p. f. Súd prvej inštancie vo vzťahu k uvedenému nároku správne poukázal na ust. § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého má prednosť naturálna reštitúcia.

41. Z ust. § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva povinnosť nepravého dediča vydať majetok, ktorý získal z dedičstva. Uvedená povinnosť sa spravuje zásadami o bezdôvodnom obohatení. Z týchto zásad vyplýva, že v prvom rade pôjde o naturálnu reštitúciu a len ak to nie je dobre možné, je nepravý dedič povinný oprávnenému dedičovi poskytnúť peňažnú náhradu (porovnaj § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z ust. § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka teda vyplýva preferencia obnovenia pôvodného právneho stavu, t. j. plnenie sa musí vrátiť v rovnakom rozsahu ako bolo prijaté. V prípade žaloby oprávneného dediča o vydanie dedičstva od nepravého dediča ide o nastolenie takého právneho a skutkového stavu, aký by nastal, keby pravý dedič (namiesto nepravého) poručiteľov majetok nadobudol už podľa uznesenia o dedičstve. Obnovenie pôvodného majetkového stavu je rozdielne podľa toho, aké plnenie, ktoré bezdôvodné obohatenie, obohatený získal. Ak napr. obohatený získal peniaze, bezdôvodne obohatený je povinný vydať peniaze; ak bola obohatenému postúpená pohľadávka, musí byť postúpená späť (retrocesia pohľadávky); ak bolo porušené právo, musí byť opäť obnovené atď. Len v prípade, ak to nie je už dobre možné, je nepravý dedič povinný poskytnúť pravému dedičovi peňažnú náhradu.

42. Žalobca žalobu nezaložil na tom, že nie je možné vydať vyššie uvedené podielové listy (na rozdiel od vkladných knižiek vedených v F. F.), v žalobe zároveň neuviedol, prečo nežiada ich vydanie, ale vydanie ich peňažnej náhrady. Na pojednávaní dňa 12. 11. 2020 žalobca len vyslovil pochybnosti o ich existencii („kde majú vedomosť o tom, či tie peniaze vybrala alebo nie“) avšak uplatnenie si ich peňažnej náhrady neodôvodňoval ich neexistenciou, ale len možnou zmenou ich hodnoty v priebehu času (žalobca na uvedenom pojednávaní navrhol, aby tieto peniaze žalovaná z banky vybrala spolu s dokladom, že bola vybraná celá suma a cenný papier bol zrušený a aby súd vychádzal z tejto sumy pri vydaní rozsudku). Napokon aj z odvolania žalobcu vyplýva, že dôvodom, pre ktorý nežiada vydať vyššie uvedené podielové listy, ale ich peňažnú náhradu, je riziko straty ich hodnoty. Samotná možnosť zmeny hodnoty predmetu dedičstva však nie je dôvodom pre priznanie peňažnej náhrady namiesto vydania majetku poručiteľa, ktorý bol predmetom dedičského konania.

43. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností a záverov odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku I., vo výroku II. v časti zamietnutia žaloby žalobcu o vydanie sumy 6.916,09 eur a výroku III. o trovách konania, ktorý nebol osobitne napadnutý odvolaním žiadnej zo strán konania, ako vecne správny potvrdil.

44. Vo zvyšnej časti (výrok II., okrem zamietnutia žaloby v časti o vydanie sumy 6.916,09 eur), ktorá nebola napadnutá odvolaním žiadnej zo strán konania, ponechal odvolací súd rozsudok okresného súdu nedotknutý.

45. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, 2 C. s. p. Každá zo strán konania bola v odvolacom konaní úspešná (vo vzťahu k odvolaniu protistrany) ako aj neúspešná (vo vzťahu k vlastnému odvolaniu). Vzhľadom na rozsah odvolaním napadnutého rozsudku tou – ktorou stranou konania možno konštatovať, že úspešnejšou stranou odvolacieho konania bol žalobca, keďže tento bol úspešný čo do vyhovujúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie, neúspešný bol vo vzťahu k vlastného odvolaniu, ktoré však podal len v časti zamietnutia žaloby čo do vydania sumy 6.916,09 eur predstavujúcej hodnotu podielových listov Asset Management F., G., správ. spol., a. s., SPORO Eurový peňažný fond, o. p. f. Nakoľko však žalobca nežiadal priznať nárok na náhradu trov konania, naopak výslovne uviedol, že tieto si neuplatňuje, súd mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

46. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 C. s. p.)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 C. s. p.)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 C. s. p.)